Mwongozo wa Kusoma Biblia

Msaada wa kugundua hazina katika Neno la Mungu

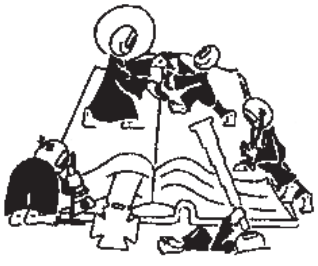

Neno la Mungu halikuletwa kwetu ili kuongeza ufahamu wetu bali kubadili maisha yetu

Unaweza kutunza karatasi hii ikidumu kwa kubandika kurasa hizi ndani ya jalada la Biblia yako

Mwongozo wa Biblia

Mifano ya Yesu

Mathayo

5:13-16	Chumvi na nuru
7:24-27	Wajenzi wawili
13:1-9,18-23	Mfano wa mpanzi
13:24-30,36-43	Mfano wa magugu
13:31-32	Mbegu ya haradali
13:33-35	Mfano wa chachu
13:44-46	Hazina na lulu
13:47-50	Mfano wa wavu
18:23-35	Mtumishi asiyesamehe
20:1-16	Shamba la mizabibu
21:28-32	Wana wawili
21:33-44	Shamba la mizabibu na wakulima
22:1-14	Karamu ya harusi
25:1-13	Wanawali kumi
25:14-30	Watumishi watatu
25:31-46	Hukumu ya mwisho

Luka

7:41-43	Mtu mkopeshaji
10:25-37	Msamaria mwema
12:16-21	Tajiri mpumbavu
14:15-24	Karamu kubwa
14:28-33	Gharama ya kuwa mfuasi
15:1-7	Kondoo aliyepotea
15:8-10	Sarafu iliyopotea
15:11-32	Mwana mpotevu
16:1-13	Wakili mjanja
16:19-31	Tajiri na Lazaro
18:1-8	Mjane na hakimu
18:9-14	Mfarisayo na mtoza ushuru

Yohana

10:1-16	Mchungaji mwema
15:1-8	Mzabibu na matawi

Kutafakari Biblia

Jaribu njia hii rahisi:
Chagua mstari katika Biblia na kutilia mkazo kila neno baada ya lingine, na kuona maana utakazogundua.
Mfano:
Tafuta kwanza ufalme wake
Tafuta kwanza ufalme wake
Tafuta kwanza ufalme wake
Tafuta kwanza ufalme wake

Maelezo mengine

7:3f = mstari unaofuata
7:3ff = mistari kadhaa inayofuata
19A = sehemu ya kwanza ya mstari wa 19
19B = sehemu ya pili ya mstari wa 19
Zab = Zaburi
Isa = Isaya
Omb = Maombolezo
Mt = Mathayo
Yn = Yohane

Tarakimu za Biblia

Jumla ya vitabu vyote ni 66: Agano la Kale ni 39
Agano la Jipya ni 27
Milango yote ni 1189 na kuna mistari 31173
Mlango mrefu zaidi ni Zaburi 119
Mlango uliopo katikati ya Biblia ni Zaburi 117
Mistari mifupi zaidi ni Yn. 11:35 na 1.Thes.5:17

Karatasi hizi hazina umiliki wowote. Hivyo ilivyo nzima au sehemu yake inaweza kunakiliwa au kutolewa nakala zaidi na kutolewa kwa wengine bila kutafuta kibali. Imetengenezwa na Øyvind Benestad, <Benestad@bigfoot.com>. Toleo hili limechapishwa kwa ushirikiano na International Fellowship of Evangelical Students.
Web site: www.IFESWorld.org

Nisome wapi katika Biblia

- ***juu ya uchovu?*** Mt 11:28-30 • Zab 23:1-3 • Isa 40:28ff
- ***wa woga?*** Isa 41:10,13 • Zab 56:3-4 118:5-9 • Yn 14:1,27 • 16:33
- ***wa kuwasema wengine umbea?*** *Mt* 7:12 • Yak 3:2-12 • 2 Kor 12:20
- ***nikibaguliwa kwa ajili ya Imani yangu?*** *Mt* 5:10-12 • Isa 51:7f • 1 Pet 4:12f • 2 Tim 3:12 • Mdo 5:41
- ***juu ya hofu?*** Flp 4:6f • 1 Pet 5:7 Lk 12:22-31 • Isa 43:1-5.10-13
- ***wa upweke?*** Zab 25:16 • 27:7-10 Isa 41:10 • 49:15f • Kum 31:8
- ***nikijaribiwa?*** 1 Kor 10:13 • Ebr 2:18 • Yak 1:12-16 • Mk 14:38
- ***ninapofanya uchaguzi muhimu?*** Mt 6:33 • Yos 24:14-15 • Zab 37:5 • Yer 17:7-10
- ***juu ya udhaifu?*** 1 Kor 1:26-31 • 2 Kor 12:9f • Zab 138:3-8
- ***ninapohitaji hekima?*** Yak 1:5f Mit 2:1-8 • 9:10 • Efe 1:17f
- ***ninapokatishwa tamaa?*** Omb 3:19-26 • Yn 14:27 • Zab 34:19 • Rum 8:31ff • Efe 3:16-21
- ***ninapokosa uhakika wa wokovu?*** Yn 5:24 • 6:47 • 1Yoh 5:11f • Rum10:9-10
- ***ninapokuwa na furaha?*** Zab 33 • 145 • 150
- ***ninapokuwa na hofu juu ya mauti?*** Zab 23:4 Yn 11:25f • 14:1ff • Rum 8:35-39 • 14:8
- ***ninapohitaji msamaha?*** 1Yoh 1:9• Isa 1:18 • Zab 32 • 51 • 130
- ***ninapochoshwa?*** Mit 11:25 • Mhu 3:1-8 Mt 7:12 • Rum 12:2
- ***ninapojisikia kuachwa na watu?*** Isa 49:14-16 • Zab 27:7-14 • 118:5-8 • 9:10
- ***ninapohitaji amani?*** Flp 4:6f • Yn 14:27 • 16:33 • Zab 85:8 • Omb 3:21-26 • Hes 6:24ff
- ***ninapojisikia kuachwa na Mungu?*** Kum 4:7 • Isa 57:15 • Yak 4:8 • Omb 3:57 • Zab 145:18 • 139:1-18
- ***ninapokuwa na mashaka?*** Yn 20:24-29 • Mk 9:23f • Mt 11:2-6 • 2 Kor 4:18 & 5:7 • Isa 45:9-12 • Kum 29:29
- ***ninapokuwa hatarini?*** Zab 91 • 118:5-9 • 18:2f • 121:5-8 • Rum 8:35-39
- ***ninapoona wivu*** Zab 37:1-7 • Mit 14:30 • Gal 5:25f • 1 Pet 2:1-3 • Yak 3:13-18 • Mk 7:21f
- ***ninapokuwa mgonjwa au kukosa nguvu?*** Zab 6 • 13 • 42 • 86 • 2 Kor 12:9f
- ***ninapokuwa na mashaka juu ya mapenzi ya Mungu?*** Mik 6:8 • Zab 25:4-14 • Mit 3:5-12 • Yer 29:11-13

Kwa kumwamini Yesu mimi ni...

Mwana wa Mungu	1 Yoh 3:1f
Naokolewa kwa neema	Efe 2:8-9
Salama katika upendo wake	Rum 8:35ff
Nahesabiwa haki	Rum 5:9
Nasamehewa dhambi zangu	Efe 1:7
Raia wa mbinguni	Flp 3:20
Tawi la mzabibu wake	Yn 15:5
Hekalu la Mungu	1 Kor 3:16
Mritu wa Mungu	Rum 8:17
Mali ya Mungu	Rum 14:8
Kiumbe kipya	2 Kor 5:17
Chumvi na nuru	Mt 5:13f
Nina Uhai	1 Yoh 5:12f
Nina Amani kwa Mungu	Rum 5:1
Nina Uhuru wa kweli	Yn 8:31f,36
Nina Thamani kwa Mungu	Isa 43:4
Mashahidi wake	Mdo 1:8

Imani potovu

Ibada za giza	Kum 18:10-14
Unajimu	Kum 4:19-20
Utabiri wa nyota	Isa 47:10-15
'Meza ya mapepo'	1 Kor 10:21-22
Miujiza ya udanganyifu	2 The 2:9-12
Yachomwe!	Mdo 19:18-20
Vita ya kiroho	Efe 6:10-18
Kuzijaribu roho	1 Yoh 4:1-6
Kuliendea Neno	Isa 8:19ff
Nguvu ya Yesu	Lk 10:17-22
Uzima wa Kristo	Kol 2:8-10
Miungu mingine?	Is 43:10-13 • 44:6-8

Milango muhimu

Kutoka katika kila kitabu

AGANO LA KALE		AGANO JIPYA	
Amri za Mungu na historia ya awali: Mwa 1-3 • 12 • 37 Kut 3-4 • 12 • 20 Lawi 19 Hes 11 Kum 4 • 6 • 8 • 30 Kum 1 Yos 1 • 24 Amu 6-7 Rut 1 1 Sam 3 • 16 • 24 2 Sam 7 • 11-12 1 Fal 8•12 • 18f 2 Fal 5 - 6 1 Nya 29 2 Nya 20 Ezr 9 Neh 1-2 Est 3	***Hekima:*** Ayu 1f • 19 • 42 Zab 1 • 19 • 23 40 • 51 • 103 • 139 • 145 Mit 3 • 11 • 28 Mhu 3 • 12 Wim 2	***Malisha na mafundisho yake Yesu:*** Mt 1 • Lk 2 Mk 1 • Lk 6 Mk 6 • Yn 3 • Mt 10 • Lk 12 • Yn 10 • Mt 16• Yn 14 - 15• Mt 24 • Mk 14 • Lk 23 • Mt 28	***Nyaraka za Paulo:*** Rum 1 • 3 • 8 • 12 1 Kor 1 • 13 • 15 2 Kor 1 • 4 • 5 Gal 5 • Efe 2 Pip 3 • Kol 1 1 The 5 • 2 The 3• 1 Tim 1 • 2 Tim 3 • Tit 3 • Fim
Historia: Yos 1 • 24 Amu 6-7 Rut 1 1 Sam 3 • 16 • 24 2 Sam 7 • 11-12 1 Fal 8•12 • 18f 2 Fal 5 - 6 1 Nya 29 2 Nya 20 Amu 2 Ezr 9 Neh 1-2 Est 3	***Unabii:*** Isa 6 • 43 • 53 55 • 58 • 61 Yer 1 • 7 • 17 • 31 Omb 3 • Ezek 2-3 • 34 • 36 • 37 Dan 1 • 6 • 9 Hos 6 • Joel 3 Amo 5 • Oba • Yon 2 Mik 6 • Nah 1 Hab 1:12 - 2:4 Sef 1:14 - 2:3 Hag 1 • Zek 2 Mal 3	***Wakristo wa kwanza:*** Mdo 1 • 2 • 9 • 17 • 26	***Nyaraka zingine:*** Ebr 11 • 12 Yak 4 • 1 Pet 2 • 2 Pet 3 • 1 Yn 4 • Yud
			Maono ya siku zijazo: Ufu 1 • 3 • 5 • 22

Utabiri wa Yesu

Unabii	Kutimizwa
Kuzaliwa Bethlehemu	Mika 5:2 Mt 2:1-6 • Lk 2:4
Ukuu na Umilele	Isaya 9:6-7 Lk 1:31-33
Kuzaliwa na bikira	Isaya 7:14 Mt 1:18-23
Kutokea ukoo wa Yuda	Mwanzo 49:10 Ufu 5:5
Herode kutaka kumwua mtoto	Yeremia 31:15 Mt 2:16-18
Kukimbilia Misri	Hosea 11:1 Mt 2:15
Kutakasa Hekalu	Zaburi 69:9 Yn 2:13-17
Kuingia Yerusalemu	Zekaria 9:9 Mt 21:1-11
Vipande 30 vya fedha	Zek. 11:12-13 Mt 26:15 • 27:3-10
Kukaa kimya aliposhtakiwa	Isaya 53:7 Mt 26:62f • 27:12-14
Kuwambwa maadui	Isaya 53:12 Lk 23:34
Ngubo zake kupigiwa kura	Zaburi 22:18 Mt 27:35
Kwenye kaburi la mtu tajiri	Isaya 53:9 Mt 27:57-60
Kufa kwa ajili ya dhambi zetu	Isaya 53:4- Mt 8:17 • Rum 4:25 1 Kor 15:3 • 2 Kor 5:21 1 Pet 2:22-24 na 3:18

Malabiri mengine (Kuhusu matabiri mengine, kafuteni mistari vifuatayo kama ilivyoelezwa pembeni au chini ya kila ukurasa kwa vitabu vifuatavyo)
Kum 18:15,18 • Isa. 11:1-5 • 42:1-4 • 50:6 • 61:1f Yer. 23:5f • Zek.12:10 • Daniali 7:13f

Sikiliza hujii

Usome mstari wa Biblia kuulizana na rafiki ambaye hajafahamu hujii na kumpokea Yesu. Ujadili majibu pamoja naye. Kwa mfano:

Rum 3:23	Mfanda dhambi ni nani?
Isa 59:2	Dhambi imefanya nini katika maisha yako?
Ebr 9:27	Unafanyi nini kitakoka ujiri?
Efe 2:8-9	Nini ni msaada kwa wokovu wako?
Rum 5:8	Kristo amefanya nini kwa ajili yako ?
Yn 1:12	Tufanyeje ili tuwe sehemu ya familia yake Mungu?
Ufu 3:20	Yesu yuko wapi sasa? - Mtanya hiyo sasa? kufanya hiyo sasa na kuamini?
Yn 5:24	Kinatokea nini ukisikia na kuamini?

Sikia za giza

Hakuna anayejali	Zab 142	Ni hai na ni kali	Ebr 4:12-13
Mpaka lini, Bwana?	Zab 13	Uvuvio na matakusudi yake 2 Tim 3:14-17	
Unisikie Bwana!	Zab 102	Ushahidi wa macho Lk 1:1ff • 1 Yn 1:1-4	
Ninatamani kufa ...	Ayu 3	Neno ni kweli	Yn 17:7-19
.Iakini kuna matumaini	Omb 3:21-26	Siyo ... wala siyo...	Mit 30:8-9
Unanifahamu , Bwana	Zab 139	Fanya jinsi Neno lisemalo!Yak 1:22-25	
Msaada uko wapi?	Zab 121	Linalieta furaha mnyoni	Zab 19:7-11
Nguvu ya wanyonge	Zab 139	Kazi ya Roho Mtakatifu	1 Kor 2:9-14
Kukosa matumaini	2 Kor 4:7 - 5:10	Je, ni tadhiri zilizotunga lu?	
Kuwa salama	Rum 8:31-39	Neno alilegulnyka mwili	Yn 1:1-14
		Ngurumo ya Neno la Mungu	Isa 40:25-31
		Yesu na maandiko ya Neno la Mungu	Rum 8:3
		Sinauku juu ya Neno la Mungu	Zab 119

Neno la Mungu

Mathumaini mapya 1 Tim 6:6-10,17ff	
Nimthumikiye nani?	Mt 6:19-24
Furaha za utajiri	2 Kor 9:6-9
Siyo ... wala siyo...	Mit 30:8-9
Usisahau	Kum 8:11-20
Usawa	2 Kor 8:13-15
Hazitoshi?	Mhu 5:9,14
Kutosheka na kuwa jasiri	EK 13:5-6
'Mimi ni jajiri'	Ufu 3:7-20
Wakiri mwenye hekima	Lk 16:9-13
Jinsia na tamaa	Efe 5:5-6
Mhesimu Mungu	Mit 3:9-10
Kuwa mpumbavu	Lk 12:13-21
Wizi	Mal 3:8-10
	Luke 11:42

Sabab za kuwa shirikisha wengine hujii

1. Mungu ameamuru hiyo: Mt 28:18-20 • Mdo 1:8
2. Yesu ni njia pekee ieendayo kwa Mungu: Yn 14:6
• Mdo 4:12
3. Kutupwa jehanamu milele ni hakika: Mt 7:13f • 2 The 1:8-9
4. Hija kuu ya watu ni kupatanishwa na Mungu: 2 Kor 5:18-20 • Kol 1.2f
5. Hatuwezi kunyamaza kimya kwa yale tunyoraehmu: Mdo 4:20 • 2 Kor 5:14-15
6. Mungu anafurahi na kuhesimika mtu akiokoka:
7. Yesu atakujua upesi: Lk 15:7,10,21ff
Yak 5:8 • Ufu 22:7,20

Shabaha kuu anaofurahia Mungu: "Tujiiri kwa mataifa yote"
Mt 24:14 • 28:18ff • Mk 16:15 • Lk 24:46f • Rum 10:12-15 • Mdo 1:8 • 13:47 • 26:16-18 • Zab 67 • 96 • Rum 15:8-13 • Ufu 7:9-10 • 1 Mwa 16:23-31

'... Kwa moyo wako wote'

• Upende... Mt 22:37 • Kum 6:5	• Utegemee... Mit 3:5
• Utafute.... Yer 29:13 • Zab 119:2	• Usheneemiee... Sef 3:14
• Utumikie. Rum 1:9 • Yos 22:5	• Unwiie Mungu... Zab 119:145
• Usifu... Zab 9:1 • 86:12	• Uwe mkweli kwa Bwana. Mdo 11:23
• Uhi.... Zab 119:34	

Nitapata wapi ...?

Amri kuu	Kut 20:1-17
Baraka ya kuhani 'Mungu ni Mchungaji wangu'	Has 6:24-26 Zab 23
Kuungana dhambi	Zab 51
"Mtumishi atesawe"	Isa 53
Hotuba Milimani	Mt 5 - 7
Furaha ya kweli	Mt 5:1-12
Sala ya Bwana	Mt 6:9-13
Shena yenye maana ya pekee	Mt 7:12
Agizo kuu	Mt 28:18-20
Amri kuu	Mk 12:29-31
Msamaria mwema	Lk 10:25-37
Mwana Mpotevu	Lk 15:11-32
Jumbisho ya Biblia	Yn 3:16
Yesu Mchungaji mwema	Yn 10:1-16
Karama za Roho	1 Kor 12 - 14
Upendo	1 Kor 13
Ufufuo wa Kristo	1 Kor 15
Matunda ya Roho	Gal 5:22-23
Vita vya kiroho	Efe 6:10-18
Watu wa Imani	Ebr 11
Mbingu mpya na nchi mpya	Ufu 21:1-8

Historia ya nyakati

	Adamu na Hawa
	Nuhu
	Mnara wa Babeli
c.2000 K.K.	Ibrahimu, Isaka na Yakobo
c.1850	Yusufu
	Uhamwen Misri
c.1520	Kuzaliwa kwa Musa
c.1440	Kutoka Misri
	- Yoshua
1000	- Samwili
	Ufalme wa Daudi
	- Suleimani
930	Falme mbili
	Israeli –Kazakazini
K.K.	- Yuda - Kusini
	Mlanabii wa
K.K.	wa Yuda,
	- Uhamisho kwenda Babeli
587	Mwisho wa ufalme wa Israeli
722	Mwisho wa ufalme Kwanza
538	Kurudi toka Babeli
520-445	Kujengwa kwa Hekalu na kuta
K.K.	za Yerusalemu
K.K. 30 B.K.	Kufa kwa Yesu
c. 5	Kuzaliwa kwa Yesu
c. 68	Kufa kwa Paulo
70	Kubomolewa kwa Yerusalemu

Sali kwa kutumia neno la Biblia

Changua mistari 3-4 na soma sehemu ya mstari moja kwa wakati moja. Umshukuru Mungu, ungama dhambi, umshukuru Mungu, ujiombee mwenyewe na wenzako katika maisha ya neno la Mungu.

Fedha

Matumaini mapya 1 Tim 6:6-10,17ff	
Nimthumikiye nani?	Mt 6:19-24
Furaha za utajiri	2 Kor 9:6-9
Siyo ... wala siyo...	Mit 30:8-9
Usisahau	Kum 8:11-20
Usawa	2 Kor 8:13-15
Hazitoshi?	Mhu 5:9,14
Kutosheka na kuwa jasiri	EK 13:5-6
'Mimi ni jajiri'	Ufu 3:7-20
Wakiri mwenye hekima	Lk 16:9-13
Jinsia na tamaa	Efe 5:5-6
Mhesimu Mungu	Mit 3:9-10
Kuwa mpumbavu	Lk 12:13-21
Wizi	Mal 3:8-10
	Luke 11:42

Jinsia

Kila mmoja amembwa kwa ajili ya mwenzake	Mt 19:4-6
Ushahidi wa Biblia juu ya upendo	Wimbo Wa Kuongozwa na tamaa...
... ama na upendo	2 Sam 11-12
Tusiwe wajingi!	1 Kor 13:4-7
Mfano wa kuigwa	Mit 5 and 7
	Mwa 39

Uzini:
Neno la Kiyunani linaloeleza uzinzi ni "pornia" lenye maana "kushiriana wa tendo la ndoa kabla ya ndoa na nje ya ndoa". Aapo alipya linaonya juu ya zinaa zaidi ya mara 30, na ilatiwo ni baadhi ya misiari inusuyo maonya hayo: -
1 The 4:3-8 • 1 Kor 6:15-20 & 7:8f
Ebr 13:4 • Kol 3:5f • Mt 15:19

Ubsha: Law 18:22
1 Kor 6:9-11 • Rum 1:26-27
(Pia soma Mt 19:4-6 & 19:10-12

Zaburi

Zaburi za sifa: Zab 29 ● 33 ● 65 ● 66 ● 89 ● 95 ● 100 ● 103 ● 111 ● 113 ● 117 ● 135 ● 136 ● 144 - 150
Zaburi za uumbaji: Zab 8 ● 19A ● 104 ● 139 ● 148
Zaburi za imani: Zab 5 ● 16 ● 17 ● 23 ● 25 ● 26 ● 27 ● 40 ● 41 ● 62 ● 63 ● 67 ● 71 ● 75 ● 85 ● 91 ● 108 ● 118 ● 121
Zaburi za shukrani
za jumla: Zab 68 ● 107 ● 124 ● 126
za binafsi: Zab 9 ● 18 ●30 ● 31● 34 ● 92 ● 116
Zaburi zinazohusu kukata tamaa na sala ya kutafuata msaada
za jumla: Zab 44 ● 60 ● 74 ● 79 ● 80 ● 83 ● 89
za binafsi: Zab 3 - 4 ● 7 ● 10 - 14 ● 22 ● 28 ● 31● 35 ● 36 ● 39 ● 42 ● 43 ● 54 ● 55 ● 56 57 ● 59 ● 61 ● 64 ● 69 ● 70 ● 77 ● 88 ● 86 ● 94 ● 102 ● 109 ● 140 ● 141 ● 142
Zaburi za toba: Zab 6 ● 32 ● 38 ● 51 ● 130 ● 143
Zaburi za hekima na mafundisho: Zab 1 ● 19B ● 34B ● 37 ● 39A ● 49 ● 50 ● 52 ● 53 ● 58 ● 73 ● 81 ● 82 ● 90 ● 101 ● 112 ● 115 ● 119 ● 127 ● 133 ● 139
Zaburi zimtangazazo Mungu kuwa Mfalme: Zab 47 ●93 ● 96 ● 97 ● 98 ● 99
Zaburi za kifalme: Zab 2 ● 18 ● 20 ● 21 ● 45 ● 72 ● 110 ● 132
Zaburi za kihistoria: Zab 78 ● 105 ● 106 ● 114 ● 137
Zaburi za Sayuni (Yerusalemu) : Zab 46 ● 48 ● 76 ● 84 ● 87 ● 122
Zaburi zitumikazo katika kuhiji Yerusalemu: Zab 15 ● 24 ● 120-134

Yesu ni nani?

Kondoo wa Mungu	Yn 1:29	Alfa na Omega	Ufu 22:13
Mfalme wa amani	Isa 9:6	Uzima	Yn 14:6
Mtoa uzima	Mdo 3:15	Nuru ya Ulimwengu	Yn 8:12
Njia	Yn 14:6	Chakula cha Uzima,	Yn 6:35
Mfano wa Mungu	2 Kor 4:4	Kweli	Yn 14:6
Neno	Yn 1:1,14	Neno la Uzima	1 Yoh 1:1
Mwanga	1 Kor 10:4	Simba wa Yuda	Ufu 5:5
Bwana wa Utukufu	1 Kor 2:8	Aishiye	Ufu 1:18
Mungu wa milele	Isa 9:6	Mpatanishi	1 Tim 2:5
Mtakatifu	Mdo 3:14	Mungu wa kweli	1 Yoh 5:20
Mwenye haki	Mdo 3:14	Mfalme wa Israeli	Yn 1:49
Mkombozi	Rum 11:26	Bwana wa Mwokozi	2 Pet 2:20
Mwana wa Adamu	Lk 1:32	Jiwe kuu la pembeni	Efe 2:20
Uzima wetu	Kol 3:4	Mshauri wa ajabu	Isa 9:6
Mwokozi	Ayu 19:25	Mtoa imani yetu mkamilifu	Ebr 12:2
Mchungaji mwema	Yn 10:11		

Nini kilichotokea msalabani

Biblia hutumia maneno na maelezo mbalibali kueleza nini kilitokea katika kifo na ufufuo wake Yesu. Yafuatayo ni mifano muhimu zaidi sana:

a) ***Dhabihu*** — Haya ni maelezo ya kihekalu kuwa Yesu alitolewa kuwa sadaka ya kuteketezwa kwa ajili yetu kama kondoo wa Mungu
1 Kor 5:7 ◆ Efe 5:2 ◆ Ebr 9:27f ◆ Ufu 5:12f ◆ Yn 1:29

b) ***Upatanisho***— Haya ni maelezo kuhusiana na urafiki, na uhusiano wa kindugu: -juu ya urafiki unaojengwa na uadui unaoondolewa kati yetu na Mungu
Rum 5:10 ◆ 2 Kor 5:18-20 ◆ Kol 1:21-22

c) ***Ukombozi*** — Haya maelezo yanahusiana na utumwa: - jinsi Yesu alivyotukomboa na kutuweka huru kutoka utumwa wa dhambi na Shetani
1 Kor 6:20 ◆ Efe 1:7 ◆ 1 Pet 1:18f ◆ Ufu 5:9 ◆ Mk 10:45

d) ***Kuhesabiwa haki*** — maelezo yanahusiana na sheria za kimahakama. –kuhusu jinsi sisi tulivyohesabiwa kuwa wenye haki bure tu, kwa kuwa Yesu alichukua dhambi zetu badala yetu
Rum 3:24 & 5:1,9 ◆ Gal 2:16 ◆ 1 Kor 6:11 ◆ Isa 53:11

e) ***Urithi*** — maelezo yahusianayo na familia: -jinsi Mungu anavyotupokea sisi kuwa watoto kwa ajili ya Yesu

Mungu ni nani?

Mungu ni Muumbaji Gen 1 • Zab 33 • Kol 1:15-17
- Ni wa pekee Isa 43:10-13 • Isa 44:6-8 • 1 Kor 8:4-6 • Yud 1:25
- Ni mwaminifu Kut 34:6 • Kum 7:9 • 32:4 • 2 The 3:3 • 2 Tim 2:11ff
- Amejaa upendo Zab 86:5,15 • 103 • Mik 7:18f • 1 Yoh 4:7-21
- Ni Baba yetu Mt 6:6 • Mt 7:11 • Gal 4:6f • Isa 63:16
- Ni Mtakatifu Zab 99 • Isa 6:1-5 • 1 Pet 1:15f • Ufu 15:3f
- Ni wa milele Kum 33:27 • Zab 90 • Yer 10:10 • 1 Tim 1:17• 2 Pet 3:8
- Ni mwenye haki Zab 9:8 • 11:7 • 33:4f • Yn 17:25 • 2 Tim 4:8
- Ni mwenye enzi yote 1 Nya 29:10-13 • Yer 32:17 • Mt 28:18 • Ufu 1:8
- Amejifunua katika Yesu Yn 14:8-11 • Kol 1:15-20 • Ebr 1:1-3 • Isa 9:2-6
- Ni mtunzaji wa wote Zab 23 • Mt 6:25-34 • 10:28-31 • 1 Pet 5,7
- Ni hakimu wa wote Isa 33:22 • Mt 25:31-46 • Mdo 17:31 • Yak 4:12
- Rafiki wa wenye dhambiLk 15:10,21-24 • 19:10 • Mt 9:9-13 • 1Tim1:15
- Asiyelinganishika Zab 139:1-18 • Isa 55:8-11 • Rum 11:33-36
- Ni wa utatu Mt 3:16-17 • 28:19 • Yn 10:30 • Rum 8:9 • 1 Kor 12:4-6 • 2 Kor 13:14 • 1 Pet 1:2 • Mwa 1:26

• habadiliki Ebr 1:10-12
• amejaa neema Efe 2:4-10
• Mungu wa kihistoria Dan 2:20-22
• husamehe Mik 7:18f
• huchukia uovu Isa 61:8
• hupokea malalamiko yetu Zab 13
• ni wa faraja zote 2 Kor 1:3-5
• ni mnyenyekevu Isa 57:15
• ni mtenda miujiza Zab 77:14
• Bwana wa amani 2 The 3:16
• ni moto ulao Ebr 12:28f

Uchambuzi huu unaonyesha kwa sehemu ndogo sana kuhusu hali ya Mungu

Mistari mikuu ya KUKUMBUKA

Injili
Rum 3:23 Wote wamefanya dhambi
Rum 6:23 Mshahara wa dhambi
1 Pet 3:18 Mmoja kwa ajili ya wote
Efe 2:8-9 Kuokolewa kwa neema
Ufu 3:20 Mpokee Yesu
Yn 5:24 Uhakika

Kuishi na Yesu
2 Kor 5:17 Maisha mapya
Gal 2:20 Kristo ndani yangu
Yn 14:21 Utii
Ebr 4:12 Neno
Flp 4:6f Sala
Ebr 10:24f Kujengana kiroho
1 Pet 3:15 Jiandae

Karama ya Mungu
1 Kor 2:12 Roho wa Mungu
Isa 41:10 Nguvu za Mungu
Yn 14:27 Amani ya Mungu
1 Pet 5:7 Utunzaji wa Mungu
Omb 3:22f Uaminifu wake
1 Kor 10:13 Njia ya kutokea

Ufuasi/uanafunzi
Mt 6:33 Umuhimu wa kwanza
Rum 12:2 Kubadilishwa
1 Kor 10:31 Kwa utukufu wa Mungu
2 Kor 9:6-7 Moyo wa utoaji
Mik 6:8 Mahitaji
Mt 20:26-28 Moyo wa mtumishi

Ahadi kuhusu maisha na kifo

Kum 31:8 • **2 Nya** 7:14
Zab 9:10 • 16:11 • 34:18 • 55:22 103:11ff • 121 • 145:18
Isa 41:10 • 45:3 • 49:15 • 57:15
Yer 17:7f • 29:11-13
Omb 3:21-26 • **Eze** 34:15-16 36:26f • **Sef** 3:17 • **Mt** 7:7f 10:28-31 • 11:28-30 • 18:19-20
Mk 10:29-30 • **Lk** 1:37

Maneno yahusuyo sala katika Biblia

Kum 9:25-29	• 2 Sam 7:18-29
1 Nya 29:10-19	• Ezr 9:5-15
Neh 1:5-11	• Isa 64:1-11
Yer 20:7-13	• Dan 9:4-19
Yona 2:2-10	• Mdo 4:24-30
1 The 3:10-13	• Efe 1:15-23
na 3:14-21	• Yn 17

Kitabu cha Zaburi katika A.K. ni kitabu cha sala (Tazama uchambuzi wake)

Mapendekezo kwa furaha yako

1 Anza kwa **sala** fupi.
2 Soma mstari kutoka Biblia**.** (Ni vizuri kusoma kama nusu mlango, ukifanya polepole na kurudiarudia kwa makini.)
3 Jaribu kutumia mmojawapo wa njia hizi mbili kwa kujifunza hilo la Biblia:

A) Mtindo wa kwanza—4T:
- Tafute jambo muhimu zaidi ni nini ?
- Tafute mlango au mstari unachofanana na hilo ujumbe. Tumia mistari ya mfananao katika Biblia.
- Tafute ujumbe unaotolewa kwako binafsi. (Mungu ananiambia nini?)
- Tafakari jinsi ulivyotekeleza kwa matendo ujumbe huo katika maisha?

B) Mambo 5 ya uhakika na upimaji
Soma kifungo cha Neno la Mungu na kutafuta mambo 5 ya wazi na ya kweli, kisha uyapime, na uandike mstari ulio muhimu zaidi. Jiulize swali lifuatalo: Je, neno hili linahusu nini leo katika maisha yangu?

4 Sala
a) Sifa na kuabudu
b) Toba
c) Shukrani
d) Kujiombea na kuwaombea wengine

Uchunguzi wa Agano la Kale

Mwanzo
1-2 Uumbaji
3-4 Anguko
6-9 Habari za Nuhu
11 Mnara wa Babeli
12-25 Habari za Ibrahimu (*c.* 2000 K.K.)
21-27 Habari za Isaka
25-36 Habari za Yakobo
37-50 Habari za Yusufu (*c.* 1850 K.K.)

Kutoka
1 Utumwa wa Israeli Misri
2-6 Kuzaliwa na kuitwa kwa Musa
7-11 Mapigo 10 kule Misri
12-13 Waisraeli kutolewa Misri (*c.* 1400 K.K.)
14-19 Safari ya Israeli mpaka Sinai
20 Amri kumi
21-31 Sheria na taratibu
32 Ndama wa dhahabu
33-34 Maagano mapya
35-40 Hema takatifu

Mambo ya Walawi
1-7 Amri juu ya utoaji
8-9 Kupakwa mafuta kwa Haruni
11-15 Amri juu ya utakaso
16 Siku ya upatanisho
17-27 Sheria na taratibu

Hesabu
1-10 Kuhesabiwa kwa watu, habari ya Walawi na baadhi ya amri
11-21 Kuondoka Sinai, safari jangwani, kutotii na baadhi ya sheria Balaamu lifutwe
22-24 Balaamu
25-36 Safari mpaka Mashariki ya Yordani na baadhi ya amri

Kumbukumbu
Maisho ya mwisho ya Musa na mausia yake akirudia matukio muhimu kuanzia miaka 40 ya jangwani
1-4 Marudio ya historia na mausia
5-11 Mabaki kufuatana na Agano na Mungu
12-26 Baadhi ya amri zionyazo juu ya kumwacha Bwana
27-30 Laana na baraka
31-34 Mausia ya Musa ya mwisho

Yoshua
1-5 Maandalizi ya kuteka nchi ya Kanaani
6-12 Kutekwa kwa mji ya Kanaani 6: Anguko la Yeriko
13-22 Mgawanyo wa ardhi kati ya makabila ya Israeli
23-24 Mausia yake Yoshua

Waamuzi
1 Kutekwa kwa Kanaani
2-16 Waamuzi 12
6-9: Gideoni
13-16: Samson
17-21 Dini na maisha yasio na mpangilio

Ruthu
Habari za Ruthu, bibi mzee wa ukoo wa Daudi (kama miaka 1100 K.K.)

1 Samweli
1-8 Samweli kama mwamuzi
9-15 Sauli, Mfalme wa kwanza wa Israeli
16 Daudi kupakwa mafuta kuwa mfalme wa Israeli
17 Daudi na Goliathi
18-30 Sauli na Daudi
28 na 31 Kushindwa kwa Sauli na kifo chake

2 Samweli
1-24 Daudi Mfalme wa Israeli kuanzia 1000 K.K.
7 : Agano la Mungu na Daudi
11-12: Daudi na Bath-sheba
3-19 Uasi wa Absalomu
22 Wimbo wa sifa za Daudi

1 Wafalme
1-2 Kifo cha Daudi
3-11 Mfalme Sulemani
12-16 Ufalme kugawanyika sehemu mbili
• Israeli kaskazini,
• Yuda kusini
17-22 Nabii Eliya
18 : Eliya mlimani Karmeli

2 Wafalme
1-2 Siku za mwisho za Eliya
3-8 Nabii Elisha
5 Naaman
9-16 Ufupi wa habari za Wafalme wa Yuda (kusini) na Israeli (kaskazini)
17 Kuanguka kwa ufalme wa Israeli na kutekwa na Waashuru (722 K.K.)
18-23 Wafalme wa Yuda (722 K.K. - 587 K.K.)
23: Mfalme Yosia kurudisha Agano
24-25 Mfalme wa Babeli Nebukadreza kuteka Yerusalemu na kuwahamisha watu Babeli (587 K.K.)

1 Mambo ya Nyakati
Vitabu vyote 2 vya mambo ya nyakati vinaeleza kwa ufupi sana kuhusu Habari za Biblia, haza vikizungumzia juu ya utawala wa Daudi na Sulemani.
1-10 Ukoo
11-21 Utawala wa Daudi
22-29 Kuhusu Hekalu

2 Mambo ya Nyakati
1-9 Utawala wa Sulemani na ujenzi wa Hekalu
10-36 Habari za Wafalme wa Yuda (kusini)

Uhamisho wa Babeli ni *587 - 538 K.*

Ezra
1 Mfalme Koreshi wa Uajemi (Persia) alivyowaruhusu Wayahudi kurudi kutoka uhamishoni Babeli
2-6 Wayahudi kujenga tena Hekalu (kati ya 520 K.K.)
7-10 Ezra na kazi yake kule Yerusalemu

Nehemia
1-7 Kuta za Yerusalemu kujenga upya (kati ya 450 K.K.)
8-13 Waisraeli kurudia maisha mapya ya kiimani

Esta
1-2 Malkia wa Uajemi (Persia) kuondolewa na Esta kuwekwa badala yake
3-8 Mpango wa Wayahudi kuangamizwa na Esta kujitoa kusaidia
9-10 Shangwe ya wayahudi

Ayubu
1-2 Dibaji: Ayubu na Shetani
3-37 Mijadala kati ya Ayubu na 'marafiki' zake
38-41 Mazumgumzo yake Mungu na Ayubu
42 Ungamo la Ayubu na mabadiliko yaliyotokea

Zaburi
Zaburi ni kitabu cha sala na nyimbo kwa Waisraeli. Kufuatana na maelezo inaonekana zaburi 73 zimeandikwa na Daudi, 12 na Asafu, 12 na Kora, 2 na Sulemani, 1 na Musa, 1 na Hemani na 1 na Etani. Kwa 48 waandishi wake hawajaelezwa wazi. Zaidi tazama uchambuzi wa Zaburi kama ilivyoelekezwa kwa undani.

Mithali
Ni mkusanyo wa semi za hekima, taratibu za maisha na mausia yalioandikwa na Sulemani na wenye hekima wengine kama Aguri 30:1 na Lemueli 31:1.

Mhubiri
1 Utangulizi kuhusu shabaha ya mwandishi: "Bure kabisa"
2-12 Mafafanuzi ya shabaha
3: 'Kila kitu kina majira yake'
12:13-14 Hitimisho

Wimbo ulio Bora
Ni mashairi kuhusu upendo kati ya mume na mke.. Ujumbe wake ulioelezwa unalinganishwa na bibi arusi wa mbinguni, yaani Yesu na kanisa lake..

Isaya *(740-680 K.K.)*
1 - 39: Kitabu cha hukumu
1-12 Ujumbe wa maonyo ma kali (kukemea) na ahadi kwa watu wa Mungu
6: Wito wa Isaya
13-23 Hukuma juu ya Mataifa
24-39 Ujumbe juu ya Hukumu na Ahadi
40-66: Kitabu cha faraja, ukombozi na watu kurudishwa kwao Nyimbo 4 kuhusu mateso ya mtumishi wa Bwana: 42:1-6 • 49:1-6 • 50:4-9• 52:13-53:12

Yeremia *(627-587 K.K.)*
1 Wito ya Yeremia
2-25 Maonyo kwa Yuda na Yerusalemu
26-29 + 36-45 Mateso ya Yeremia
30-33 Ahadi za watu kurudishwa kwao
46-51 Hukumu juu ya mataifa
52 Anguko la Yerusalemu

Maombolezo
Kimeandikwa mnamo 587 K.K. Wakati Yerusalemu ulipoangamishwa na watu kuhamishwa Babeli.

Ezekieli *(Alihudumu kama 593-571 K.K.)*
1-3 Wito wa Ezekieli
4-24 Maono na hukumu juu ya Yuda
25-32 Hukumu juu ya mataifa mengine
33-39 Faraja ya Israeli 34: Wachungaji na kondoo
40-48 Maono kuhusu Hekalu mpya na nchi mpya

Danielii *(605-530 K.K.)*
1-6 Habari za Danieli 6: Danieli katika tundu la simba
7-12 Maono ya Danieli

12 nabii "wadogo"

Hosea	750 K.K.
Yoeli	800 K.K.?
Amosi	750 K.K.
Obadia	600 K.K.?
Yona	730 K.K.?
Mika	730 K.K.
Nahumi	620 K.K.
Habakuki	600 K.K.
Sefania	625 K.K.
Hagai	520 K.K.
Zekaria	520 K.K.
Malaki	440 K.K.

Soma Agano la Kale
Kama wewe ni mgeni wa Agano la kale, ni vizuri kwanza kusoma vitabu vifuatavyo: